

BIZALOM

Havonta kétszer megjelenő szemle,

a világ folyásáról és az ember alkotáisairól.

4. szám.

III. évfolyam.

1932 február 15.

Megnyílt Genfben a leszerelést tárgyaló gyűlés.

A hatmillió aláírás napja Genfben. A lefegyverzési konferencia mai ülésén átnyújtották a világ minden részéről érkezett békekérelmeket. A francia javaslatok és kommentárjaik.

Genf, február 6. A lefegyverzési konferenciának ma volt a második nagy napja. A követek padosrai és a hallgatóság helyei már jóval az ülés megnyitása előtt megteltek. Mint ismeretes a mai ülést fönntartották a különböző béke kérelmek átnyújtására. Henderson elnök rövid megnyitó beszéde után, amelyben köszönetet mondott a világ minden részéről érkezett támogatásnak megkezdődött a kérelmek megindokolása. Elsőnek a különböző női szervezetek szólaltak föl és átnyújtották az ötven országból érkezett s lefegyverzést kívánó 6 millió aláírást. A megindultság halálos némasága honolt az óriási teremben, amikor a több száz asszony elvonult az elnöki emelvény előtt és elhelyezte ott a világ minden részéből érkezett, csaknem hatmillió aláírást. Az aláírások közül másfélmillió Németországból, 45.000 Ausztriából jött.

Az asszonyok ünnepélyes menete után az egyházi szervezetek követei emelkedtek szólásra. Később a gyűlékezeti nagy tappsal fogadta a két diákkiküldöttet, akik a fiatalok nevében az állandó és valódi béke megteremtését követelték.

Lord Robert Cecilt szűnni nem akaró éljenzés fogadta. Robert Cecil a népszövetségi ligák nevében beszélt s nem mint Anglia képviselője. Ismételte azt, amit már 1927-ben mondott, hogy a ligák föladata elsősorban a közvéleményt fölírni és megnyerni a lefegyverzés követelésére.

A franciák javaslata: A lefegyverzési konferencia tegnapi ülésén Tardieu betérjlesztette a francia lefegyverzési javaslatokat, amelyek közül az első négy tisztán katonai

dolgokra vonatkozik, míg az ötödik politikai rendszabályokat tartalmaz. A francia beadvány azzal a javaslattal kezdődik, hogy a világ teljes kereskedelmi léghajózását és a katonai bombavető repülőgépeket a népszövetség rendelkezésére kellene bocsátani és a jövőben csak a népszövetség rendelkezhetne velük. A francia kormány ezzel a legrettenetesebb harci eszközt veszélytelenné kívánja tenni. A kereskedelmi léghajózásról a jövőben a népszövetség gondoskodna, csak ő adhatna engedélyt repülőgépek építésére és előre meghatározott számban bocsáthatná e gépeket az egyes államok rendelkezésére. Ezenkívül joga volna az egyes államokban levő magángépeket bármikor elrekvirálni. A polgári léghajózás ellenőrzése a bombavető repülőgépek lefoglalásának előfeltétele volna. Ilymódon a világ légi hadereje teljesen a népszövetség ellenőrzése alatt állna.

A javaslatot a francia javaslat kiterjeszti a tengerészetre is, amennyiben kívánja, hogy tízezer tonnás és legfeljebb 203 milliméteres ágyúkkal felszerelt hadihajónál nagyobb hajókat nem szabad építeni. A tengeraltjárók nagyságát is a népszövetség ellenőrizné és az egyes államoknak tengeri és szárazföldi haderejüket adott esetekben a népszövetség rendelkezésére bocsátának. Ezenkívül a népszövetség nemzetközi rendőrséggel rendelkezne, amelynek feladata az volna, hogy meggátolja a háború kitörését és alkalomadtán kellő csapatokat vethessen a veszélyeztetett zónákra. Franciaország hajlandó egy vegyes brigádot, egy könnyű flotta-divíziót és a megfigyelő és vadászrepülőgépek egy vegyes csoportját a népszövetség rendelkezésére bocsátani.

A francia javaslat végül azt követeli, hogy a polgári lakosság védelmére a népszövetség tiltsa meg a fronttól messze eső városok légi vagy tüzérségi bombázását. Aki ez elfogadandó rendszabályok ellen vét, megsérti a népszövetségi paktum 16. cikkelyét és a népszövetség a rendelkezésére álló haderővel azonnali szankciókat fogantatosíthat ellene.

A beadvány végén a francia kormány hangsúlyozza, hogy a locarnói szerződés óta lényegesen csökkentette haderejét, ami annak a tanujele, hogy komolyan veszi a békére irányuló törekvéseket.

Londoni visszhang: Franciaország tegnap benyújtott lefegyverzési javaslatai az angol sajtóban nagy szenzációt keltettek, de többhelyütt ellentmondó magyarázatokba ütközödték. A „Daily Herald” című angol lap vezércikében azt kérdi, vajjon Franciaország őszinte-e? A lap ú. i. a francia javaslatok értelmét abban látja, hogy Franciaország a versaillesi, st.-germaini és trianoni békeszerződések állandósítására törekszik. Többek között a következőket mondja: „Ha a francia javaslatok el akarják téríteni a figyelmet e békeszerződések bizonyos igazságtalanságairól, amelyekről minden belátó ember régen meggyőződött, akkor megvitatásuk csupán idő-vesztéséget jelent.”

Hermann és Dorottyia.

Irtta: Göte*

(Folytatás.)

III. Ének: A polgárok.

(Atyja haragos kitörése után Hermann szerényen elhagyta a szobát, hol a beszélgetés tovább folyt.)

Perpatvart kerülve távozott szerényen
Hermann, de az atyja tódítá ekképen:
„Senki se lesz azzá, mi nem lakik benne,
Ékképen hő vágyom miként teljesedne?
Vártam, hogy különb les, mint én vagyok már most.
Haladna-e család, haladna-e város,
Ha ki-ki nem vágnék újítani, javítani,
Mire őt a külföld s a kor szava inti.
Gomba-e az ember, aki teng szünellen,
Felnő és elposhad csak azon egy helyben.
Mit ér, ha élte nek semmi nyoma nincsen?
A házról meglátod, ki a gazda is benn.
A városba lépve azonnal ítélj te:
Jó-e a tanácsa, jó a felsőbbsege?
Hol a torony omlik, falak dűledeznek,
Teli utcák, árkok a szeméttel lesznek:
Kő kimozdul helyén s nem helyezik vissza;
Gerenda lerothad, s nincs ki megújítsa:
Rendén a kormánya nincs az olyan helynek.
Rendért, tisztaságért fent ha mit se tesznek:
Szennyhez, lomhasághoz szokik csak a polgár.
Mint koldus megszokja magán a rongyot már.
Jó lett vón' Hermannak kelni vándor útra,
Elmenni legalább Strassburgba,** Frankfurtba,**
Megnézni Mannheim** mily csinosan, jól épült,
Mert ki nagy várost lát, mit csak lát egyebütt
Szülőhelyét azzal szépíteni kívánja.
Nem dicséri-e meg idegen, ha látja,
A javított kaput, a kimeszelt tornyot?
Templomunk újítva, mely már egyre omlott?
És kinek nem tetszik kövezet, csatorna,
Mely hasznos medrében a vizet széthordja?
Tűz ha kitör, rögtön a várost ez óvja;
Nem történt-e mindez a nagy égés óta?
Építettő hatszor lettem a tanácsban,
Hálát, becsültetést sokaknál találtam:

* Göte (Goethe) a németeknek legnagyobb költője, ki egy személyben nagy tudós és bölcs is volt. 1832 március 22-én halt meg, tehát 100 évvel ezelőtt. „Hermann és Dorottyia” című gyönyörű költeményét melegen ajánljuk olvasóink figyelmébe.

**Városok Németországban. Szerk.

Több karolá föl, ha fölvetém az eszmét,
S néhány derék férfi sok üdvöst végez még.
Így a tanácsstagok kedvet kaptak rendre;
Ki-ki buzdul s már a töltött útnak terve,
Amely összekötne országúttal minket,
Mulkor a tanácsban elfogadva így lett.
Félek, hogy az ifjak nyomunkba nem lépnek;
Egy részök örül csak cicomának, kéjnek,
A más meg otthon ül, kályha mellett kuttog,
Félek, hogy Hermann is vesztegelni úgy fog.”
Az édes jó anya rögtön ily választ ad:
„Fiad iránt, apjuk, biz' igaztalan vagy.
Úgy teljesül éppen legkevesbé vágyod,
Ha fiad nevelni kényedre kívánod.
Gyermekünket bírnunk és szeretnünk úgy kell,
Amint Isten adta legjobban nő úgy fel.
Mert az egyik erre, másik arra termelt,
Szerencsés csak úgy lesz, ha marad amellet;
Nékem azért Hermann szüntelen ne fedd hát!
Bizony örökre méltó lesz ő, megládd!
Jó gazda, jó polgár, alig akad párja,
Helyét a tanácsban egykoron megállja.
De naponként gánccsal, pirongató szókkal
Mint ma is a kedvét, megölnöd bizonynal.”
A szobát elhagyta, fia után ment el
Enyhíteni vigasszal, édes szeretettel.
Mert jó fiú Hermann, érdemel ő jó szót.
Hogy elment, az atya nevetve így szólott:
„Csodálatos egy nép ez az asszonynépség!
Mint a gyerek olyan, követi tetszését,
Mindig simogatást, dicséretet vár csak.
De azért e mondás marad igazságnak:
Hogy aki nem halad, elmarad bizonynal.”
Fontos arccal most a gyógyszerész felszólal:
„Igaz a! Jó szomszéd! magam is úgy tészek,
Ami új s nem drága, biz utána nézek.
De mit ér kinn és bent az újért buzogni,
Ha egyszer a pénzünk munka felén fogy ki?
Sok gátol a jóban; mindent el nem érünk:
Tömérdék a szükség, sovány az erszéyünk.
Egy s más újításra már gondoltam én is,
E szükös napokban átalítottam mégis.
Erősen óhajtnék szert tenni egy s másra!
Immáron sok bútor az újítást várja.
De most fél az ember egy lépést is tenni:
Ki bírja ki mostan a munkást fizetni?
És Mihály arkangyalt a címeres táblán
S lábánál a sárkányt megaranyoztatnám,
Várj bizony immár; gondolám is nemrég —
De csak hagyjam barnán, elriaszt a költség.”

IV. Ének: Anya és fiú.

(Am az édesanya elment Hermann után s a fiú kiöntötte neki szívet s bevallotta azt is, hogy megszerette a számüzött leányt és feleségül akarja venni.)

Férfiak közt egyre folyt a szó, a beszéd.
Jó anya ezalatt te fiad keresed,
Szokott ülőhelyén, a tornác kőpadján,
Majd az istállóban, véelve, hogy ott van tán;
Maga viselt gondot a tüzes ménekre;
Még csikókul vette s ő maga nevelte.
A béres azt mondá: „Kertbe mene éppen”,
Két udvaron ment át az anya egy végben,
Istállót, meg csúrt is elhagyva, elérte
Kertjök', mely a város körfaláig ért le.
Őrült a termésnek, míg ezen haladt át,
Körte, almafának megtámasztá ágát;

Félt: alá ne húzza igen is sok terhe.
 Nagyfejű káposztán hernyókat szedett le,
 Gondos asszony nem tesz toppot sem hiába.
 A kert végire ért s fiát nem találta.
 Nem volt a lugosban, melyet lonc beárnyal.
 S melytől egy kis ajtó a kőfalon által
 A szőlőkre nyilott (különös kedvezmény,
 Azt még pölgármester elődjök szerevén).
 Ajtót nyit s a száraz árkon is átjuva,
 Kiért a szőlőhegy alatt menő útra.
 Verőfényes lankán hág mindig a mesgye,
 Ezen megy, szívében mélyen örvendezve.
 Látván a gerezdek duzzadozó rendit,
 Mit se a lomb, se galy eltakarni nem birt.
 Középen haladt egy lugastól fedett út,
 Az ember egyszerű kőlapokon feljut.
 Becsüngött muskotály, finom fehér szőlő,
 Kikandikált egy pár hamvasan kékellő,
 Bornak való beljebb volt a hegyoldalban,
 Kicsiny a gerezdje, de bora finom van.
 Így haladt, s előre örült a szüretnek,
 A szép napnak, midőn emitt szőlőt szednek,
 Mustot szűrnek amott s kél riadó láрма,
 Este tűzi játék a nap koronája.
 Aggódeák, hogy fiát hasztalan kiáltá,
 Kétszer, háromszor is, de választ nem ad rá,
 Csak a csacska visszhang felelt a távolból,
 Visszaverődven a városi tornyoktól.
 E keresés neki különösnek tetszék,
 Hiszen tudta nélkül messze soh'se ment még;
 Szerető anyját az aggodástól óvta;
 De remélte még, hogy föltalálni fogja.
 Az úton kereste, mert fent úgy mint alatt
 A szőlő ajtaja becsukatlan maradt.
 És a hegy oldalán a mezőre ért ki.
 Mind az övök volt ez. Lelke örült néki.
 Az arany kalászok mezején merenge,
 A melynek hullámzó árja ingva reнге.
 Haladott a mesgyén a szántók legszélén,
 Útját a körtvefa irányába vévén.
 Ez a fa birtokuk határszélén állott,
 Senki sem emlékszik, hogy mióta áll ott,
 Híres volt gyümölcse, sudár terebélye
 Alája heverték az aratók délbe',
 Pásztor is árnyában találhatott enyhet,
 Mohos kő és pázsit ada ülő helyet.
 És nem is családók: Hermann is itt dült le,
 Mélázva hevert ott mélyen elmerülve
 A táj nézésében a hegyen tul messze.
 Jó anyját nem látta s még észre se vette.
 Ez hozzá lopódzik, vállára üt könnyen:
 Ő hamar megfordul, szeme álla könnyben
 „Anyám — szól s megrezzen — rajta kapál mostan!”
 Könnyét a jó fiú letörülte gyorsan.
 „Hogyan, te sírsz? — anyja kérdezi gyöngéden —
 Nem is ismerék rád! Ilyet még nem értem!
 Mondd, mi bánt, mi űzött e magányos helyre?
 A fájó könny-cseppet mi család szemedbe?”
 Magád összeszedve a fiú felelte:
 „Érc annak a keble, nincs szíve, se' lelke
 Menekvők nyomorát ki nem veszi számba,
 S nincs helyén az esze, a ki azt se' bánja,
 Hogy vele s a honnal akármí történik.
 De meghatott engem a szívem mélyéig
 Az, a mit ma láttam, az, a mit hallottam.
 A mezőre mentem s föltárula ottan
 A szép völgy termékeny halmok közepette;

Láttam, mily bágyadtan hajták fejüket le
 Az arany kalászok himbálózva lágyan!
 Gyümölcs is lesz bőven teli kamarában:
 Hejh, de mily közel van az ellenség hozzánk!
 Ámbár véd a Rajna; de viharként csap ránk
 Iszonyatos egy nép; hullám, hegy meg nem véd.
 Az ifjat, az aggot mindűtt összeszedték.
 Előre nyomulnak óriás tömegben:
 Hadsor után hadsor, merész rettenthetlen.
 És még mer egy német otthon vesztég ülni,
 Ez iszonyú vészöl remél menekülni?!

Jó anyjám, kimondom: boszant is, fáj is még.
 Hogy a mult verbunkból* kimaradtam ismét.
 Igaz, mint egy fiú magam vagyok támasz,
 És nagy a gazdaság; tenger bajjal jár az!
 De nem volna-e jobb határszélén állni,
 Mint nyomort, rabságot ide haza várni?
 Ezt sugallja lelkem és szívémben támad
 Harci kedv, bátorság védeni hazámat
 És ha kell meghalni, adni dicső példát,
 Erejét, hatalmát így érzi e nép át.
 Mert ha egyesülne népem ifjúsága;
 És a határ szélén bátran síkra szállna,
 Bizony nem táposnak e szép haza földjét,
 És szemünk láttára nem ennék gyümölcsét;
 Bizony nem lennének férfiakból szolgák,
 Az asszonyt, a leányt biz' el nem hurcolnák.
 Ezért eltökéltem tenni tüstént, gyorsan;
 Ki soká évődik nem tesz azért jobban.
 Vissza se' térek már, katonának megyek,
 Hazámnak ajánlom karomat, szívemet.
 Meglátom mondja-e még atyám, hogy bennem
 Nincs becsület-érzés s fölőbb nem törekszem.”

Az okos jó anya felel nyomatékkal,
 Míg szemébe könnycsepp gördül elő halkal:
 „Fiam mi ért téged: szívedet mi érte?
 Anyáddal mint máskor ma nem úgy beszélsz te!
 Szíved szerént szólva, őszintén igazán!
 Más ilyen beszédet magasztalna talán,
 Szavad után menve helyeselné terved;
 De lásd én ócsárlom, mert jobban ismerlek.
 Szívedben más lappang; szín csak a beszéded;
 Bizony Isten nem dob, trombita hív téged!
 Nem honvéd ruhában legénykedni vágyol:
 Más a természeted; légy bármilyen bátor!
 Itthon szeretsz ülni a mezőt művelve.
 Mondd ki tehát nyíltan: hogy mi vitt e tervre?”

A fiú komolyan: „Tévedsz anyám — így szól —
 A nap is változik, férfi lesz ifjúból.
 Tette jobban érik néha meg a csendben;
 Elromlik, szilaj lesz a zajos életben.
 Én is bár csak itthon éltem elvonultan,
 Mi rossz és jogtalan, gyűlölni tanultam,
 Eszem helyén, tudom, mi a dolgok rendje,
 Lábamat, karomat a munka megedzte.
 Ezt igaznak érzem, állíthatom bátran,
 Ócsárló szavadban mégis igazság van.
 Félig hazugságon, ámitáson kaptál,
 Jól tevéd hitelt hogy egészen nem adtál.
 Nem a veszély szólít elhagyni a házat,
 Sem a dicső eszme védeni hazámat:
 Mind csak szóbeszéd volt, elfedni, mit érzek,
 Takarni a sebet, melytől lábban égek.
 Hagyjatok, jó anyám, hiába elvesznem,
 Ha hiába kell már hogy magam eposszem!
 Mert tudom: az egyes, önmagát kiteve,

* Felmentették őt a katonai sorozás alól. Szerk.

Ha nem buzog senki, vakon rohan vészbe.
 „Folytasd csak — mondá az anya szeretettel —
 Semmit el ne hallgass, sorba mondj mindent el;
 Mert heves a férfi, csak a célra gondol,
 De egy kis akadály kiveti az útból.
 A nő leleményes, talál módot, utat,
 Kerülővel sokszor jobban célhoz juthat.
 No mondd csak, annyira mért buzog a véred,
 A mint nem láttalak soha eddig téged.
 Oly lázasan verve forr a vér eredbe',
 Akaratod ellen könny tolu szemedbe!“
 Most kitört az ifjú, zokogásba tört ki,
 Anyja keblére sirmalmát kiönti:
 „Valóban atyámnak bántott a beszéde;
 Okot én nem adtam soha ily beszédre;
 Szüleim' tisztelni én előttem szent volt,
 Szüleimnél bölcsőbb én előttem nem volt.
 Hiszen a gyermekkor homályán keresztül
 Gondosan vezetve voltam én ezektől.
 Játszó társaimtól sokat is szenvedtem,
 Jámbor jó szívemért gúnyjok tárgya lettem.
 Boszulatlan ért is nem egy dobás, üllég;
 De ha jó atyámból csúfosan gúnyt ülték;
 Ha vasárnap komoly ünnepélyes arccal
 Jött ki a templomból s lépdelt elő halkal;
 És ha gúnyolódva nevettek, ha látták
 Szalagos sipkáját, virágos kabálját:
 Kezemet ilyenkor szoritám ököltre,
 Dühvel rájok estem vakon ütve, törve,
 Se láték, se hallék, volt ordítás, lárma,
 Vérbe köpült orral eredtek futásra.
 Így nőttem föl, sokat túrva az atyámtól,
 Ki ha boszúsan tért haza a tanácsból,
 Ha keserűséggel, ha vitával telt el:
 Másokért engemet szida le nem egyszer,
 Szántál is te gyakran látva, mint szenvedtem;
 Gyermeki tisztelet mégis élt szívemben,
 Mert a szülék küzde fáradoznak értünk,
 Sokat nélkülözve gyűjtenek minékünk.
 De hajh! a gazdagság boldoggá még nem tesz,
 Garmadát ha fölrak, boldog senki nem lesz.
 Mit ér a sok szántó messze ha kiterjed,
 Ha élvezetéhez elveszett a kedved!
 Az atyám öregszik, fia is ma-holnap;
 Örömtelen a nap, gonddal jár a holnap!
 Mondhatjátok nékem: mi szépen terül el
 Ott lenn a dús mező akollal, szérüvel,
 A szőlő, a szép kert, a sok drága birtok,
 Hej! boldoggá tenni bizony így sem birtok!
 Ha szemembe ötlök lakunk azon része,
 Hol padlásszobácskám udvarunkra néz le
 Fedél ablakával; eszembe jut ismét,
 Mélázva a holdat hányszor néztem innét!
 Sőt a nap felköltét néha itt megvártam,
 Ha üdítő álom nem ült szempillámon.
 Ha ez jut eszembe, fájdalommal eltölt.
 Szoba, kert és udvar és a termő felföld
 Mely elnyúlik messze-hosszan ott a bércezen:
 Az asszony hiányát bizony nagyon érzem!“
 A jó anya bölcsen ad neki ily választ:
 „Fiam, bizony jobban nem kívánhatnád azt,
 Mint én az atyáddal, hogy asszonyt hozz haza,
 Mindig is sarkaltunk, válassz meg a párod'.
 De én már jól tudom, a szívem diktálja,
 Ha kellő időben a kellő leánya
 Nem akadtál, elmész keresni azt távol.
 Csak rossz választástól félve tétovázol.

Fiam te választál, így sejtem, így érzem;
 Ezért vagy oly nagyon illetett, érzékeny.
 Hamar csak ki vele! a szívem azt mondja:
 A számküizött lány szived választotta!“
 „Jó anyám találtad — szól a fiú hévvel —
 Ő az, és ha még ma őt nem hozom én el
 Haza mint menyasszonyt, a harci zsvajban
 Eltűnik örökre föltalálhatatlan.
 Hiába van akkor birtok, bár mi gazdag,
 Hiába bő termés, nagyszámmal az asztag:
 Se a ház se a kert itthon nem marasztal,
 Anyai szeretet de meg nem vigasztal!
 Minden köteléket megold a szerelem,
 A magáét kötve litkosan, édesen.
 Oda atyját, anyját nemcsak a lány hagyja
 Követve az ifjút, kit szive választotta:
 Atyjával, anyjával az ifjú sem gondol,
 Kedvesét elvesztvén, a butól, a gondtól.
 Hagyj hát oda mennem, hova üz keservem,
 Atyám szava végkép elűzött ma engem.
 Nem házam a háza, ha a lányt kizárja,
 Kit egyedül vágyom hozni a házába!“
 A jó anya nyomban így válaszol erre:
 „Két férfi, két szikla áll egymással szembe',
 Nem hajol, de dacol és egyik sem tágit,
 A jó szóra nem hajt se egyik se másik.
 Pedig fiam hidd el, van reménység bennem,
 Ha derék, ha jó lány, apád sem mond ellen.
 Bár szegény, s ő néki szegény leány nem kell;
 De hevében olyat mond bizony nem egyszer,
 A mit később megbán, neked is megenged.
 Csak egy jó szót kíván; ezt megis kell tenned,
 Mert atyád ő, aztán múló a haragja,
 Ha borozás közben olykor elragadja.
 Bortól felhevülten nem tűr ellenmondást,
 Csak magára hallgat és ki sem hallgat mást,
 De közelg az este, vége lesz a szónak;
 Baráti beszédek úgy hiszem, lefolytak.
 Jer próbáljunk tüstént: nyer, ki mer azonnal;
 Segítenek minékünk baráti bizonnal,
 Kik még együtt lesznek nála összegyűlve;
 De kivált a lelkész lesz segítségünkre.“
 Így szólott szaporán s hirtelen föláll,
 Fia is ment önként hívó szózatára,
 Mindkettő a hegyről hallgatagon ment le,
 S a tervet magában meghányta-vetette.

(Folyt. köv.)

Az „Isten áldd meg a magyart!“ költő- jének, Kölcsey Ferencnek gyermekora.

Irtá: H. L.

(Minden jog fenntartva.)

Ki gondol rá, valahányszor kalaplengető lelkesedésben éneklük az „Isten áldd meg a magyart“, hogy a pártos magyarok lelkeit összeforrasztó, hatalmas ének dörgedelme mögött egy túlérzékeny, sápadt halk ember s egy magával vívódó, meghasonlott lélek rejtőzik.

Kölcsey Ferenc még alig cseperedett fel, mikor himlőbe esett. Arcát ragya verte, félszemét kimarta a kór. Ez a testi megfogyatkozás örökre elválasztotta őt a cigányos, iszos, kártyás, agarászó megyei uraktól, kiknek pedig vére szerint való vér volt az Ond nemzet-ségből való Kölcsey. Kortársa és barátja Kállay Ferenc,

biztos emberlátással mutat rá, hogy „a természet, mely himlők által mostohán megfosztá egyik szemétől, készíté őt némileg a bolyongó láрма kikerülésére és félrevonulásra, hol gyermeki lelke férfias erőre edződik meg s kipótolja némileg százszerosan is a hiányt, mellyel az irigy betegség kedves-vonású arcát megcsorbítá“. Ferenc még hatéves sem volt, mikor édesapjára, ki egyik nőrokonával sétakocsizásra ment, hirtelen rohamban rávetette magát az asszony s fojtogatni kezdte, — a férfinak minden erejét össze kellett szednie, hogy az őrült nőt ártalmatlanná tegye. Kölcsey Péter, — az apa — mégis e küzdelem folyamán meghült, idegeit is megrázta az ijedség és a szánalom, úgyhogy az erős szervezetű ember, valóban a leggyengédebb halállal, belehalt e szörnyű élménybe. Az apai érzékenység öröklődött át a fiúra is, ki anyjának szoknyájába csimpaszkodva, retteg attól a gondolattól, hogy az álmosdi otthonát fel kell cserélnie a debreceni iskolával. Csak ajándékokkal lehet Debrecenbe édesgetni, mert a gyermek attól fél, hogy osztálytársai félszeméért kigúnyolják. Abban az időben, mikor még a Kazinczy édesanyjához hasonlatos, kegyetlen, kulcsos nagyaszonnyok nem igen voltak tekintettel gyermekeik érzékenységére, özvegy Kölcseyné finom és szokatlan lelki műveltségére vall, hogy a gyermeket nem kényszerítette az iskolában való bennlakásra. „Egy kis föld-agyagú ház — írja Kállay — nádfedél alatt, alsó deszkázat nélkül, mingyárt az iskola sarkában, Mester-utca felé, szinte tíz évig rejtegeté a gyermek és serdülő Kölcseyt magában, hol szűk mellékszobában, melynek széle alig másfél lépés, volt íróasztalkája felállítva s egy ágyfa voltak a könyveken kívül egyedüli mobiliák...“ De a nagyobbik szobában Kölcsey testvérei hancúroztak s ezzel, mintha csak a falusi háznak meghitt zsvaja költözött volna Feri gyerek mellé a városba, annál is inkább, mert a szülői házból hozott Panni, ki csecsemő korától fogva nevelte, „izmos, derék, alföldi magyar asszony vitte a ház gondját...“ De a törékeny kis Kölcsey gyerek már 11 éves korában valószínűs, a régi nagy görög hősök tiszteletére ébredt. Egy Takáts nevű, sokreményű tanulótlársával. „Debrecen homokhatárán levő, a városhoz közel eső dombra gyakran kijárt s míg más gyermekek labdáztaak vagy egyéb játékokkal tölték idejüket, ők ketten félrevonulva, gyermekeszkök szerint, Athenae fekvését cirkalmazgatták a dombhátra s csontokat szedegetvén össze, Cornelius görög hőseinek lakjokat azokkal jelelék ki, bajnokaiknak és csatáraiknak, amint tudták, emlékeket állítanak fel, melyeket Milliades, Cimon, Alcibiad s mások után elneveztek; s ha pajtásaik vagy szél dühe elrombolák a könnyű munkát, azt viszont más héten újra helyrehozták s ismét állott városuk s emléküik, melyekről regényes beszédeket tartottak egymás közt.“

Nagy öröm volt, ha a tanító elkésett valahol vagy hamarabb kiment, ilyenkor az üres órákban, de különösen vasárnaponként az iskolateremben, Kölcsey és Takáts a régi görög hősekről szóló Hármias históriát szakonként egymást felváltva, fennhangon olvasták. „Némi elragadtatással csodáltuk Hector tetteit s Trója buktát, tanulótlársaink pedig nyughatatlanul várának a nagy könyvvel, melybe mindezek megírva voltak... harmadik s negyedik padból szökdöstek a gyerekek elő, hogy hallhassanak...“

Jellemző a gyermek Kölcseyre az, hogy játékaiknak fő hőseül a görög hősök közül nem a győztes Achilleszt, hanem a vesztes Hektort választotta, mert az ő finom lelke és jóságos szive, még a hősök bámulatába is szánakozást és részvétet vegyített.

Emlékezés Hegedüs Gyulára.*

A tanítások már javában folytak a szimfőiskolán, de még mindig voltak újabb jelentkezések a felvételre. Ezeket a felvételeket már nem a szigorú bizottság intézte, hanem egyedül Paulay Ede, a Nemzeti Színház igazgatója, a Szimfőiskola teljhatalmú tanára.

Nem nagyon szerette az új jövevényeket, elég volt neki az a harminc-harmincöt növendék, akiket a bizottság alkalmasnak talált. Tudta jól, hogy a felvetteknak nagy részét a próbavizsga után úgys kiteszik az intézetből s az első felévnél vagy az év végénél tovább nem igen jutnak.

De azért nem zárkózott el attól, hogy meg ne hallgassa őket.

Hol egy ifjú, hol egy leányka óhajtott még bejutni a főiskolára...

A szeptemberi verőfényes délelőttök egyikén István bácsi, az intézet szolgálja bejött a tanterembe s jelentette, hogy ismét van itt egy felvételre jelentkező — ifjú.

— Milyen? — kérdezte Paulay szigorú hangor. István bácsi röviden válaszolt:

— Olyan, mint a többi — sovány!

Egy becsesetképű, halvány, nagyorrú ifjú lépett a terembe. Határozott léptekkel egyenesen a tanár úr elé ment, ott szó nélkül megállt s türelemmel várta amíg kérdést intéztek hozzá.

— Felvételre jelentkezt? — szólt Paulay mogorván s megtörülte aranykeretes pápaszemét. — Miért nem jött az előirt rendes időben, miért jelentkezik most, utólagosan?

— Nem jöhöttem előbb. Nem volt útiköltségem — válaszolta keresetlen egyszerűséggel az új jelentkező.

— Na, hát halljunk valamit — szólt ridegen Paulay és a színpad felé mutatott.

A jelentkező fellépett az alacsonyan épült, függöny nélküli nyílt színpadra, nagy nyugalommal meghajította magát s elkezdte mondani:

— „Keresem az Istent!“ Költemény, írta ifj. Abrányi Emil.

Furcsán hatott ez a cimbemondás, mert az előadó hangja rekedt volt, érezni lehetett rajta a fáradságot, a kimerültséget.

Elkezdte mondani a verset, de a rekedt hangon keresztül érezni lehetett egy csodálatos hangrezgést, amely néha-néha versenyzett az orgona búgó hangjával. Az egyszerűség és meggyőződés, ahogy ez az ifjú a verset mondta, mindinkább felkeltette az érdeklődést és a feszült figyelmet iránta.

Paulay, aki az ilyen szavalást többnyire egykedvűen hallgatta végig, most újból megtörülte keretes pápaszemét és a színpadhoz közelebb húzta karosszékét és úgy figyelte, kémlelte az előadó ifjút.

A vers elmondása után felállt és egészen közel lépett az új jelentkezőhöz.

— Nem volt útiköltsége? Honnan jött?

— Dunántúlról, egy daltársulattól. A pályatársaim biztattak. Hát feljöttem.

— De miért ilyen rekedt?

— A daltársulatnak nagyon rosszul ment a sora, nem keresünk egy árva krajcárt sem. Egy négyest alakítottunk és esténként előadás után az ablakok alatt énekelünk. Nagyon sokszor kellett elénekelni a „Csöndes éj van, nyugalomnak éje“ című dalt. A kapott „tiszteletljből“ azután feljöttem Pestre.

* Hegedüs Gyula egyik legnagyobb, legünnepeltebb magyar színész volt. Mult ősszel halt meg.

A tanár úr komor, mogorva arca lassan felderült, ő azonnal tisztában volt azzal, hogy nagy tehetséggel áll szemben.

— Csak járjon fiam rendesen az intézetbe és gyógykezeltesse sürgősen a torkát.

Ekkorra már teljesen mosolygásra fordult az ajka és örömmel tekintett a sovány jövevényre.

— Hogy is hívják?

— Heckmann Gyula — volt a felelet.

És Paulay Ede a tanítványok névsorába beírta Heckmann Gyula nevét.

Ebből a daltársulati énekesből pár év múlva Hegedüs Gyula lett, a legegyszerűbb természetes eszközökkel dolgozó kiváló magyar színművész, akit évtizedeken át az egész ország ünnepelt.

Ő azzal jött a színpadra, hogy: „Keresem az Istent”, — de meg is találta!

A helyes életmódról.

Irta: dr. G. Zs. orvos.

Szervezetünk állandó céltáblája különböző betegségeknek s tudjuk jól, hogy míg az egyik ember pl a legerélyesebb megfázástól is ágyban fekvő lázas beteg lesz, addig a másik az ilyen ártalmas behatást észre sem veszi, vagy legfeljebb egy kicsit náthás lesz tőle. Magyarországon a legelterjedtebb népbetegség a tüdőgümőkór és még az egészséges szülők egészséges gyermekeit is megfertőzi egy kicsit életük során a tuberkulózis bacillus. Csakhogy az egyik ember szervezete csupán természetes erő segítségével harcra képes a tenni ezeknek az élősködőknek milliárdos hadseregét, míg a másik embert életének legszebb virágjában sirba döntik a bacillusok. Innen van az, hogy hazánkban minden hetedik ember tuberkulózisban pusztul el. És itt van a meglelt korú embereknek napjainkban egyre szaporodó ellensége: a rák! Nem tudjuk, mi okozza s világszerte folyik a lázas kutatás milliárdos emberbaráti alapok költségen, hogy felfedezzék ennek a kegyetlen betegségnek gyógyítási módját. Annyi már is bizonyos, hogy mint számos más betegség, éppen úgy a rák is csupán az erre hajlamos emberek szervezetén tud diadalmaskodni és ez a hajlamosság nagy mértékben befolyásolható az illető egyén életmódja által. Már most mit értünk helyes és észszerű életmód alatt? Röviden megmondom: ha tiszta, mértékletes, józan életet élünk, elmondhatjuk magunkról, hogy saját jól felfogott érdekünkben elkövetünk mindent, amit csak az embernek a betegségek megelőzése végett megtenni módjában áll.

Mosakodjunk naponta hideg vízben, bőséges szappannal és ezenkívül mossuk tisztára kezünket körömlakó segítségével minden étkezés előtt. Evés után sohase mulasszuk el szájunkat kimosni, fogainkat a reájuk rakódott ételreszecskéktől fogkefével megtisztítani. Sok súlyos betegség, szív- és vesebaj származik az elhanyagolt tisztosítódó foggyökerektől és mindezeknek milyen könnyen elejét lehet venni!

Lakásunkat, legyen az bármily egyszerű is, nagyon gyakran szellőztessük és derült időben tárjuk ki az ablakot, hogy minél több napfény érje a lakószobánkat, mert a napfény a bacillusoknak ádáz ellensége és így az embernek segítő barátja.

Étkezésünk könnyen emészthető, főleg növényi táplálékból álljon. Ne terheljük meg gyomrunkat naponta a nehezen emészthető húsfélékkel és hagyjuk el a túlságos fűszerezést is. Gondoljunk csak arra, hogy sok millió

embernek fő tápláléka alig egy marék vízben főtt rizs naponta és ezek az emberek, bár egész napon át talpon vannak és dolgoznak, egészségesebbek mint sok bőséges kosztot élő embertársuk, akik a torkig jóllakottság érzésével szoktak felkelni asztaluktól. Gondoskodjunk róla, hogy minden nap rendes székletünk legyen, de hashajtóhoz ne szokjunk hozzá, hiszen a legjobb hashajtó az ember akarat ereje. Gyenge akaratú embereknél, kik saját magukban sem bíznak, éhgyomorral egy pohár víz igen eredményesen kitisztítja a beleket.

Szeszes italokra pedig semmi szükség nincsen! Egyrészt azért tartunk magunkat távol mindenféle alkoholtól, mert a szeszes ital testünk ellenálló képességét betegségekkel szemben nagymértékben lerombolja, másrészt pedig lelki világunk erköcsi erőit pusztítja kiméretlenül és taszít sok-sok embert ellenállhatatlanul a bűn és az evvel járó szerencsétlenség karmai közé.

Világ folyása.

Ivány Béla földművelésügyi miniszter lemondott. Utóda Purgly Emil ny. főispán.

Elkészült a budapesti villamos vasút térképes menetjegye. A **BESZKART** igazgatóság a pénteken ülést tartott, amelyen elhatározta a térképes menetjegy bevezetését. A térképes menetjegy a főváros területén levő villamosvonalakat egy bizonyos rendszer szerint tünteti fel és a vonalak két csoportra: kelet-nyugati és észak-déli vonalakra vannak osztva. Az észak-déli irányú vonalak függőleges, a kelet-nyugati irányúak pedig vízszintes vonalakkal vannak jelölve és így zárt négyszögeket alkotnak.

Az általános utazási szabály az lesz, hogy a kelet-nyugati vagy észak-déli irányban megkezdett utazás az ellenkező nyugat-keleti, illetve dél-északi irányban nem folytatható. Utazni mindig csak „Z” alakban lehet. A mai átszállási feltételek, vagyis a háromszori átszállási jogosultság továbbra is érvényben marad a megszorítással, hogy átszállni csak vonalszétágazásoknál, végállomásoknál és kereszteződésekénél levő átszállóhelyeknél lehet, az utóbbiaknál azonban csak a keresztező irányban haladó vonatokra. Egyelőre az átszálló-, a gyermek- és a tértijegyek lesznek térképesek.

A térképes jegyrendszernek az a célja, hogy az utazási szabályok betartását biztosítsa és mentesítse a kocsikat az utazási szabályok által tiltott és elszaporodott körutazóktól. Az indokolatlan útmegszakítások megszüntetése révén pedig az új jegyrendszerrel az általános menetsebességet is fokozni akarják.

Szerencsétlenségek Velencében a sűrű köd miatt. Az idén télen egész Európában mindenfelé sok sűrű köd mutatkozott. Azonban Velencében néhány napja olyan sűrű a köd, hogy a lagunákban (Velence vízi utcáin) minden hajóforgalom megbénult. Néhány gőzös a nagy ködben zátonyra futott, vagy összeütközött más hajókkal. A velencei repülőtérén szintén be kellett szüntetni a forgalmat.

Magyar Goethe-ünnep. A Magyar Goethe- (mond Göte) Társaság és a főváros népművelőbizottsága együttesen üli meg a legnagyobb német költő halálának századik évfordulóját. Kilenc előadást rendeznek az egyetemen, mindenkor kedd délután fél 7-től 8-ig neves előadókkal és művészekkel. Az első Goethe-estét a főváros képviselőjében Liber Endre nyitja meg. Lukács György, a

Goethe-társaság elnöke előadást tart Goethe mint ember és mint író címmel. Rosnyayné Simonffy Margot magyarul, Gárdos Nelli németül szaval.

Láthatatlan ember.

Irta: *Gárdonyi Géza.*

Történeti regény. (Szemelvények.)

(Folyt.)

Priszkosz maga kísért el a századoshoz és megkérte, hogy hadd járjak a szökevényekkel: hadd beszélgessek velök.

Csakhamar kinéztem magamnak egy forradásos arcú kis hun legényt. Mert valamennyi hun, mind forradásos arcú az. Mégishát látszott, hogy fiatal, s az egykorúak könnyebben megértik egymást. Darabig szótlannul lovagoltam mellette, azután latinul kérdeztem szép nyájasan:

— Quid nomen tibi est? (Mi neved?)

A hun rám fordította apró fekete szemét. Láttam, hogy nem érti. Egy szelet kenyér volt nálam. Odaadtam neki. Gondoltam: a kutyát is kenyérral édesgetjük magunkhoz. És kérdeztem tőle hun szóval:

— Mi ez?

A hun elmosolyodott!

— Nem vagy-e görög? — mondotta idegenesen ejtett görög szóval, — mért szólsz nekem hun nyelven, holott nem tudsz hunul?

— Tanulni akarni, — feleltem kérően, barátságosan.

De jó volt, hogy görögül is értett: könnyebben megegyezhettünk: étellel, itallal, segítem az úton, ő meg hunul tanít. Gyalog jártam volna mellette, de a ruhájának a szaga miatt lehetetlen volt, hát csak lovon maradva beszélgettünk.

Mingyárt az első napon fölírtam valami száz névszót, meg néhány köszöntést, szólásformát: Jónapot adjon Isten! — Erőt egészséget! — Isten áldja meg! — Kérem. — Köszönöm. — Bocsánatot kérek! — Merre az út? — Nem harapós-e a kutya? — s más efféléket.

Már aznap este hunul köszöntem Rusztikiosznak:

— Jó estét kívánom. Nem elkéstem-e tól vacsora? Rusztikiosz nevette.

— Nézzék már, — mondotta az uraknak, — ez a fiú reggel óta megtanulta a hun nyelvet.

— Csak tanuld Zéta, — biztatott örömszettel a gazdám, — ki tudja mire jó.

S én oly buzgón tanultam, mintha a másvilágon is csak a hun nyelvvvel lehetne boldogulni. Oh én vak szamárl! Micsoda hévvel dolgoztam a szerencsétlenségemen.

A hunomtól néhány nap mulva már megtudtam, hogy Deél a neve, és hogy egy Csáth nevű főurnak volt a szolgálja. Az a Csáth pedig Atilla fővezérének a testvéröccse.

— Hát aztán mi rosszat követtél el, — kérdeztem, — hogy olyan nagy zsiros fazék mellől kellett elugornod?

A legény búsan hunyt a szemén.

— Nem követtem el én semmi különöset.

— Mégis...

— Csak éppen hogy... van annak egy leánya...

Elmosolyodtam:

— Hát persze beleszeretél.

— Ki tehet arrul?

— És a leány is szeretett?

— Nem is beszéltem vele soha.

Nem szívesen nyilatkozott. De ebéd után egy kobak bort jutattam neki, s azzal megoldottam a szive lakatját.

— Mond el már Deél, hát hogyan történt? Ha nem is beszélhetél vele. Mégiscsak valami rosszat cselekedtél:

Sóhajtott:

— Semmit. Irattam egy szerelmes vesszőt. Becsempésztem hozzá.

— No nagy bolondság volt. De mi az a szerelmes vessző?

— Nálunk csak a fejedelemlél irnak papirosra. A nép vesszőre ír. Arra se tentával, hanem késheggyel. Hát én is metszettem egy csipkerózsavesszőt és elvittem Bogár táltoshoz.*

— Ródd rá szépen, — mondtam neki, — amit legény szokott mondani a lánynak. De mégis leginkább, hogy az szereti őt, aki rá se nézhet.

Hát a táltos fel is róttá szépen: Szereti az fű az csillagot, de a csillag messze fennragyog; Jaj a csillagos ég de magos! Szegény földi fűszáll harmatos. Így összeszedte a szavakat, takarosán. Értik a táltosok. A leánynak a nevét persze nem mondtam meg, de azt is elfelejtettem neki megmondani az ebadttát, hogy az én nevemet is rója rá a vesszőre. Ebből csapott ki aztán a veszedelem.

— Az anyja kezébe került.

— Az apjába. Az volt a szerencsém, hogy ott ólálkodtam a palota mellett, és meghallottam, mikor az úr a nevemet ordította. Az oroszlán ordítana úgy, ha tüzes vasat szúrnának a vékonyába.

Megcsóválta a fejét:

— Ha történetesen este nincsen, hát már azóta a varjak begyében volnék.

— És a leány szép?

Deél a levegőbe legyintett, és nagyot emelt a szemöldökén, mintha azt mondaná, hogy szóval kifejezni azt a szépséget nem lehet.

Mosolyogtam rajta. Valami kövér libuska lehet az a szépség.

— Dehát, nézd Deél barátom: ha olyan nagy úr az apja, úgysem adták volna neked?

— Bizony nem azt.

— Csodálom, hogy te ilyen eszes létedre, ilyen örültséget cselekedtél.

Hallgatott, pillogott. Fölhajtotta a kobakot.

Tovább vallattam.

— Hogy hívják azt a leányt?

Csak azért kérdeztem, hogy egy hun női nevet halljak.

— Emőnek, — sóhajtott szomorúan.

— Emő? Furcsa név. Hallod, — modom aztán elgondolkozva, — én is csak olyan szolga vagyok, mint te voltál. De ha az én gazdámnak leánya volna, akármilyen szép leánya, én az eszemet el nem veszteném.

Nem felelt. Láttam, hogy fájdalmas már neki ez az ügy, hát másra fordítottam a beszélgetést.

Hogy a határra érkezünk, lovas hun vezetők csatlakoztak elénk, s erdőkön, hegyeken kalauzoltak át bennünket.

A harmadik héten sík földre jutottunk, s azontúl mindig sikon jártunk. Már akkor érdekelt az út: léptenyomon újat láttam, s a hunokkal való beszélgetés öröm volt nekem.

* A táltos a pogány, hun és magyar nép papja, tanítója. Szerk.

Végre eljutottunk Atilla első telepére. Azt gondoltam, hogy valami nagy barbár várost látok majd és sok vadembert. De bizony csalódtam: béke idején szanaszéjjel él a nép, s Atilla körül csak az urak rajzanak.

A hun nép pedig nem házakban lakik, hanem sátorokban. És éppenséggel nem harapós népség.

Sok falun haladtunk át, s mindenütt ott láttuk a házak udvarán a sátort. A házakat persze nem ők építették. Ott találták, mikor bevándoroltak. Deél magyarázta, hogy a házba csak csikorgó tél idején húzódnak be, akkor is csak az asszonyok, meg a betegek.

— Nem értém, — mondtam Deélnek. A ház télen-nyáron jobb a sáternél. Télen melegebb, nyáron hűvösebb. Minden holminkat jobban elrejtethjük. Kincünket is.

Deél a fejét rázta:

— A ház egyhelyhez foglalja az embert. Mikor házban kell hálnom, úgy érzem, mintha sírboltban hálnék. A sátor jobb. A sátor velem jár. A sátoros ember ott él, ahol akar. Nagy a világ és szép. Mán énnekem kicsi lesz nemsokára.

Atilla maga is sátorban lakott. Messziről láttuk már a pompás aranygombos sátort, amint a többi barna és szürke sátor közül kitornyollott. Fehér selyemzszlő lengett az ormán.

A sátorok között kékes füstoszlopok emelkedtek az égnek. A levegőben pecsenye-illat szállongott. Trágyaszag is. Az idő dél felé járt.

— A néped nem koplal, ahogy látom, — mondtam a hunoknak. Igaz, hogy lóhússal éltek?

Deél vállat vont.

— Mikor hogy. A lóhús jó étel, jobb a marhahúsnál. De én már aligha válogatok benne.

S aggodalmas arccal szemlélődött a sátorok felé.

— Hallod-e görög, — szóltott egy perc mulván, — te mind az úton jó szívvel néztél rám: ennem és innom adtál. Köszönöm. De még egy szívességre kérnélek, ha megtennéd.

Csak mondd és meg van, ha lehető.

— Hát... ha meglátsz majd engem valahol karóban, arra kérlek, jer oda éjjel, és ha még élek, gyakintsd a törőd a mellembe.

Nem beszélhettem vele többet. Elvitték a többi rabbal együtt Atilla sátorai felé.

Füves dombot láttunk a telep mellett, azon állapodtunk meg. S kis ideig némán szemléltük a síkot, amelyen vagy tízezer sátor tarkállott.

A sátorok közül apró lovakon sok gyermek nyargalt hozzánk. Bámultak és vig szemmel nevettek bennünket. Többnyire fehér vászonruha volt rajtuk, és sem a lábukon nem volt sarú, sem a fejükön süveg. A hátukon tegez volt, a vállukon vagy a kezökben íjj. A hun gyerekek, mint később láttam, napestig verebekre és fecskékre lövöldöznek. Míg meg nem szoktam az arcukat, azt mondtam, hogy rútak. Az orra valamennyinek be volt horpasztva, s az arcuk, mintha kutya marla volna meg kisdéd korukban, s annak a forradása látszanék.

Annál szebbek a leány-gyermek. Azoknak az orra nem lapos; az arcuk meg olyan liszta, mint a rózsa. Mindenfelé piros ruha van rajtuk. Csakúgy bábuval játszanak, mint a mi lánykaink, de ők is meztláb járnak, mint a kácsák. Lovon csak a fiukat látni.

Vigilász magyarázta, hogy a hun fiúk szándékosan vannak elcsúfítva. Az ilyen harcos nép büszke a sebeire. Minél ütöttebb-vertebb a képe, annál szebb neki. A hibátlan arc férfiben szinte csúfság. Csak a vezérek, fejedelmek arca lehet olyan, mert azokat nem

foghatja a fegyver. De nem is kapkodja ám a hun a csatában a fejét, mint más nemzetbeli.

A dombon kiraktuk a sátorfákat és ponyvákat! azonban egy mérges hun lovas vágatott hozzánk: ránk hurrogott, hogy magasabbra merjük-e állítani a sátrunkat, mint a királyé áll? Akkor eszelkedtünk, hogy csakugyan illetlenség lett volna...

Azután megmutatták, hogy hol állíthatjuk föl a sátrunkat.

Míg mink a sátorveréssel foglalkoztunk, három párdúcőrös, medve-süveges hun ügetett hozzánk. Kettől közülük már ismertünk: a nyalka bajuszú Edekon volt az egyik, a másik Oresztesz, szintén főúr, szintén gögös, bár a képéről látszott, hogy nem hun eredetű. A harmadiknak a nevét később tudtuk meg, hogy Csáth.

— Micsoda ügy hozott benneteket? — kérdezte Csáth szigorúan.

Az urak rábámultak, hogy Vigilász eltoltmácsolta a kérdést. Hiszen tudhatja Atilla!

Az én uram mégis válaszolt:

— A császár — úgymond — a királyotokhoz küldött bennünket, mi tehát csakis őneki felelhetünk.

— Azt gondoljátok-e, — dörögte Csáth, — hogy mink a magunk fitogtatására jöttünk hozzátok? Minket a fejedelem küldött ezzel a kérdéssel.

Csak fejedelemnek mondta Atillát.

Nagy-szuszu borzas bagoly volt különben, — s ő is olyan kutyaharapta képű, mint minden hun. Négy-soros aranylánc fénylett a nyakában. A láncan aranykarikák és pénzek villogtak. Gyémántos görbe kardja maga megért egy kis országot. No szegény Deél, ha ennek a leányába szerettél bele, akkor csakugyan nem válogathatsz többé a csikópecsenyében!

(Folyt. köv.)

Szerkesztői üzenetek.

Felhívjuk új olvasóink figyelmét „Láthatatlan ember” című gyönyörű szép s igen híres folytatásos regényünkre, melyet szívességből bocsátottak a Bizalom rendelkezésére.

Aki az előző folytatásokat nem olvasta, elkérheti azokat az intézet könyvtárából, hol a Bizalom száma megvannak.

A „Láthatatlan Ember” Atilla hun fejedelem idejében játszik. A hun testvér nemzet volt a magyarral s néhány száz évvel a magyarok előtt jött ki Ázsiából s a mai Magyarország területén birodalmat alapított. Atilla, ki — a monda szerint — Istentől csodálatos módon kapott legyőzhetetlen kardot, állott a hun birodalom élére s mint csodálatos emberfeletti hadvezér és fejedelem legyőzte úgyszólván az egész akkori világot. A népek „Isten ostorának” nevezték őt, rettegetek tőle és csodálták...

A „Láthatatlan Ember” egy görög emberről, Zétáról szól, ki Görögországból Atiliához kerül s a hun nép életében, csatáiban részt vesz és a legnagyobb megpróbáltatásokon, legcsodálatosabb élményeken megy keresztül.

Felelős szerkesztő és kiadó:

N. GÖLLNER MÁRIA.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

FOGHÁZMISSZIÓ HELYISÉGE

Budapest, V., Markó-utca 16., III. emelet 28.